

Anvisningar om riktat pedagogiskt stöd vid funktionsnedsättning

Dessa anvisningar har fastställts av rektor 2024-06-04 och gäller från samma datum.

Dnr HS 2024/357

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Bakgrund.....	3
3	Definitioner	4
4	Ansökan om riktat pedagogiskt stöd	4
5	Utformning av riktat pedagogiskt stöd.....	5
	5.1 Beslutade stödåtgärder.....	6
	5.2 Rekommenderade stödåtgärder	6
	5.3 Övrigt pedagogiskt stöd	7
6	Överenskommelse om individuell studiegång	7
7	Ansvar	7
	7.1 Rektor.....	7
	7.2 Högskoledirektör, prefekter och avdelningschefer.....	8
	7.3 Examinator, lärare och annan undervisande personal	8
	7.4 Verksamhetsstödet.....	8
	7.5 Studenten	9
8	Finansiering och redovisning	10
	8.1 Nationell samordnare och extra anslagsmedel	10
	8.2 Särskilt utbildningsstöd	10
9	Dokumentet gäller från	10

1 Inledning

Ett ökat antal studenter med funktionsnedsättning ställer krav på Högskolan i Skövde (Högskolan) när det gäller bemötande, kännedom om funktionsnedsättningar, utveckling av tillgängliga undervisningsformer samt utveckling av ett gynnsamt stöd. Arbetet handlar om att i möjligaste mån utjämna olikheter redan i planeringsstadiet för att ge alla studenter samma grundförutsättningar och därmed undvika specialanpassningar och särlösningar. Ibland kan dock särskilda lösningar för enskilda studenter vara nödvändiga för att kompensera de brister som ändå kan finnas eller uppstå när det gäller den generella tillgängligheten.

Anvisningarna beskriver Högskolans handläggning kring olika anpassningsåtgärder för att stödja studiesituationen för studenter med funktionsnedsättning inom ramen för riktat pedagogiskt stöd. Anvisningarna ska klargöra vilket ansvar och vilka skyldigheter olika funktioner har vid Högskolan när det gäller riktat pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning samt att tydliggöra studenternas eget ansvar i studierna, vilket skapar goda förutsättningar för en tillgänglig studietid för studenten oavsett studieform.

2 Bakgrund

Riktat pedagogiskt stöd är ett nationellt samlingsbegrepp för de varierande stödformer som erbjuds enskilda studenter med funktionsnedsättning¹. Syftet med stödet är att kompensera för svårigheter som kan uppkomma i studiesituationen för dessa studenter. Stödet kan inbegripa centrala beslut om stödåtgärder och övrigt pedagogiskt stöd samt rekommendationer om stödåtgärder till lärare som är ansvariga för undervisning och examination.

Anvisningarna har sin grund i den omfattande reglering som finns inom området, såväl internationellt och nationellt som lokalt vid Högskolan. Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2008:23) och standardregler för delaktighet och jämlikhet samt diskrimineringslagen (2008:567) är exempel på internationell och nationell reglering. I enlighet med diskrimineringslagen ska Högskolan driva ett lika villkorsarbete, där bland annat funktionsnedsättning kan utgöra en diskrimineringsgrund. Vid Högskolan berörs funktionsnedsättning och lika villkor i styrdokument på olika nivåer – ”Utvecklingsplan för Högskolan i Skövde 2023-2026” (dnr HS 2023/16) och ”Riktlinjer för lika villkor vid Högskolan i Skövde” (dnr HS 2024/47).

¹ I begreppet ”student” inräknas forskarstuderande vad gäller stöd som relaterar till deras studier och studiesituation men inte stöd som relaterar till deras arbetsuppgifter och arbetsmiljö som anställd. Studenter inom uppdragsutbildning inkluderas inte.

3 Definitioner

Termer och begrepp som är relevanta för Högskolans riktade pedagogiska stöd vid funktionsnedsättning definieras i detta avsnitt. Definitionerna är hämtade från diskrimineringslagen (2008:567) och från webbplatsen för Diskrimineringsombudsmannen².

Med **funktionsnedsättning** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening. Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är.

Funktionshinder beskriver den begränsning en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Ett funktionshinder uppstår därmed i mötet mellan människa och miljö. Det kan handla om alltifrån höga trösklar till attityder. Det är alltså miljön och omgivningen som är funktionshindrande.

Bristande tillgänglighet är när en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Vad som är skäliga åtgärder avgörs genom en helhetsbedömning i varje enskilt fall. Utgångspunkten är de krav på tillgänglighet som gäller enligt de lagar och regler som finns för verksamheten. Hänsyn ska även tas till ekonomiska och praktiska förutsättningarna för verksamheten, hur varaktig och omfattande relationen mellan den enskilda personen och verksamheten är samt andra omständigheter av betydelse, till exempel nyttan av en åtgärd.

4 Ansökan om riktat pedagogiskt stöd

Det riktade pedagogiska stödet är avsett för studenter med en dokumenterad funktionsnedsättning. För att få en ansökan beviljad ska studenten ha en funktionsnedsättning i enlighet med definitionen ovan och vid ansökan kunna uppvisa ett intyg på funktionsnedsättningen. Ett intyg kan vara utfärdat av en läkare eller annan legitimerad sjukvårdspersonal, exempelvis audionom, logoped eller psykolog. När det gäller läs- och skrivsvårigheter kan intyget även vara utfärdat av godkänd dyslexiutredare eller specialpedagog. Vidare måste studenten vara antagen till och, i de flesta fall, även registrerad vid en kurs eller ett program vid Högskolan. Ansökan om riktat

² [Funktionsnedsättning - en av diskrimineringsgrunderna | DO](#)

pedagogiskt stöd sker via det nationella administrations- och informationssystemet Nais, www.nais.uhr.se.

Högskolans samordnare för riktat pedagogiskt stöd (se avsnitt 7.1) gör efter ansökan en prövning av ett riktat pedagogiskt stöd. Prövningen leder fram till ett beviljande eller ett avslag. Ett beviljande innehåller beslut om stödåtgärder och/eller rekommendationer om olika stödåtgärder för anpassning av studentens studiesituation. Allt stöd är individuellt anpassat. Beviljandet gäller för en bestämd tidsperiod, vilken anges. Ett avslag motiveras skriftligt för studenten. Beslutet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

5 Utformning av riktat pedagogiskt stöd

Det riktade pedagogiska stödet ska ha ett direkt samband med utbildningssituationen, det vill säga med exempelvis föreläsningar, seminarier, laborationer, exkursioner, grupparbeten och examinationer som ingår i utbildningen. En skälig anpassning ska erbjudas utifrån studentens behov. En skälig anpassning innebär nödvändiga och ändamålsenliga ändringar och anpassningar, som inte medför oproportionerliga eller omotiverade kostnader. Stödet ska främst ses som en hjälp till självhjälp. Många stödformer syftar till att ge studenten verktyg och möjligheter att utveckla förmågor – med målet att studenten ska bli så självständig och framgångsrik som möjligt i sina studier.

Det stöd Högskolan erbjuder är relaterat till studiesituationen. Högskolan ansvarar inte för personliga hjälpmedel som exempelvis rullstol, hörapparat, tekniska hjälpmedel för att kommunicera eller specialutformade datorprogram. Boendestöd eller privat stöd – för exempelvis personlig hygien, att äta eller klä av och på sig – ingår heller inte.

Flera av de stödåtgärder som beskrivs nedan rör examination. Examinationens innehåll kan inte ändras men däremot kan det finnas möjligheter att ändra tillvägagångssättet, det vill säga hur examinationen kan genomföras. I Högskolans lokala reglering av examination och utformning av kursplan anges att ”anpassad” examination kan erbjudas en student med varaktig funktionsnedsättning, förutsatt att beslut om riktat pedagogiskt stöd har fattats för studenten ifråga”.

En kursplan utgör ett viktigt styr- och informationsdokument och är juridiskt bindande för såväl Högskolan som studenten, därför måste alla anpassningar som görs vara förenliga med gällande lärandemål i kursplanen.

5.1 Beslutade stödåtgärder

Samordnaren kan besluta om olika stödåtgärder som bekostas av högskolegemensamma medel. Exempel på sådana stödåtgärder är:

- beviljad stödperson som teckenspråkstolk, medstudent, anteckningsstöd eller studentmentor,
- enskild sal eller en mindre grupp vid salstentamen,
- förlängd tentamenstid vid salstentamen eller
- möjlighet att genomföra salstentamen på dator med talsyntes samt rättstavningsprogram.

Beslut om behov och omfattning av stödåtgärder sker efter samråd mellan student och samordnaren och, vid behov, kursansvarig och/eller programansvarig lärare. Beslutet om riktat pedagogiskt stöd är tidsbegränsat. Om studenten behöver fortsatt stöd efter slutdatum får studenten inkomma med en ny ansökan. Om studentens behov av stöd förändras under giltighetstiden kontakter studenten samordnaren och nytt beslut kan eventuellt fattas.

Vid beslut om fortsatt stöd ska beaktas om studenten har uppnått en, efter sin särskilda situation, godtagbar studieprestation.

Enskilda stödinsatser som beviljats för kortare tid/tillfälle – såsom exempelvis enskild sal vid salstentamen eller personlig stödperson, följs alltid upp av samordnaren och utvärderas avseende om stödet fått avsedd effekt eller om alternativa stödinsatser ska sättas in istället.

5.2 Rekommenderade stödåtgärder

Ett besked om riktat pedagogiskt stöd kan, förutom beslutade stödåtgärder, innehålla rekommendationer om stödåtgärder till de lärare som ansvarar för undervisning och examination (främst kursansvarig lärare och/eller examinator).

Rekommenderade stödåtgärder kan exempelvis vara:

- tillgång till föreläsningsmaterial i förväg,
- möjlighet att spela in föreläsning i ljudformat för eget bruk,
- förlängd tid för inlämning av examinationsuppgift,
- uppdelning av examination till två eller flera tillfällen,
- muntlig examination istället för skriftlig,
- muntlig examination som komplettering till skriftlig,
- skriftlig examination istället för muntlig,
- extra handledning i enskild kurs eller vid uppsatsskrivande, eller

- stöd vid verksamhetsförlagd utbildning.

Det kan också finnas andra möjliga stödåtgärder som ansvarig lärare kan besluta om i dialog med student och, vid behov, samordnaren.

Institutionen kan, efter överenskommelse med samordnaren, ha rätt till ersättning för de merkostnader som uppstår i samband med beviljandet av rekommenderat stöd.

5.3 Övrigt pedagogiskt stöd

Utöver beslut om stödåtgärder och rekommendation om stödåtgärder kan en student – inom ramen för det riktade pedagogiska stödet – beviljas annan anpassning eller särskild utrustning. Det kan till exempel finnas behov av att få tillgång till det resursrum som Högskolan tillhandhåller eller utökad printkvot. Beslut fattas av samordnaren.

6 Överenskommelse om individuell studiegång

I vissa fall kan funktionsnedsättningens art kräva en långsammare studietakt än normalt. Programansvariga lärare och studie- och karriärvägledare samt, vid behov, samordnaren, kan då tillsammans med studenten utarbeta en ”överenskommelse om individuell studiegång” för genomförandet av studierna³.

7 Ansvar

Det är allas ansvar att verka för en tillgänglig högskola. Såväl medarbetare som studenter ska ge ett generellt stöd och uppvisa ett gott bemötande gentemot studenter med funktionsnedsättning. Åtgärder och anpassningar som är kopplade till riktat pedagogiskt stöd och tillgänglig undervisning ska ske i nära samverkan med samordnare för riktat pedagogiskt stöd (se avsnitt 7.1.1 nedan).

7.1 Rektor

Rektor har det övergripande ansvaret för att det bedrivs ett målinriktat och aktivt arbete för lika villkor. Beaktande av funktionshinderperspektivet utgör en del av lika villkorsarbetet – som i sin tur är integrerat i Högskolans samlade system för kvalitetsarbete.

³ Överenskommelser om individuell studiegång kan fattas av ett antal olika skäl, varav funktionsnedsättning utgör ett.

7.2 Högskoledirektör, prefekter och avdelningschefer

Högskoledirektören och prefekterna – och de avdelningschefer som arbetar under dem – har det direkta och operativa ansvaret för att funktionshinderperspektivet integreras i den reguljära verksamheten.

7.3 Examinator, lärare och annan undervisande personal

Alla lärare och annan undervisande personal ansvarar för att undervisningen generellt bedrivs på ett sätt som är tillgängligt och inkluderande för studenter med funktionsnedsättning

Examinator har – tillsammans med kursansvarig lärare – ett särskilt ansvar som innebär att hen ska avgöra om de stödåtgärder som rekommenderas av samordnaren kan genomföras i relation till gällande kursplan.

7.4 Verksamhetsstödet

7.4.1 Samordnare för riktat pedagogiskt stöd

Inom avdelningen för utbildnings- och studentstöd ansvarar samordnare för riktat pedagogiskt stöd (samordnare) för kontakter med och samordning av ärenden som rör riktat pedagogiskt stöd.

Samordnaren är ett stöd till personal som kommer i kontakt med målgruppen och bistår med allmän rådgivning i dessa frågor.

Samordnaren ansvarar för att:

- behandla ansökningar om riktat pedagogiskt stöd, besluta om stödåtgärder, rekommendera stödåtgärder samt besluta om övrigt pedagogiskt stöd,
- följa upp och utvärdera beslut och rekommendationer som rör stödåtgärder och övrigt pedagogiskt stöd,
- vara ett stöd för undervisande personal rörande studenter med funktionsnedsättning,
- rekrytera, utbilda, handleda samt administrera kostnader för stödpersoner samt
- redovisa och ansöka om nationella medel för riktat pedagogiskt stöd.

7.4.2 Högskolebiblioteket

Högskolebiblioteket ansvarar för tjänster som rör kurslitteratur i anpassad form, främst den webbtjänst som finns för nedladdning av talböcker. Nedladdning av talböcker till dator eller mobiltelefon gör

studenten via en särskild webbtjänst. För att få tillgång till tjänsten behövs ett konto och introduktion av ansvarig personal på högskolebiblioteket. Om nyinläsning måste göras kan sådan beställas av bibliotekets personal. Studenten ansvarar själv för kontroll av att kurslitteraturen finns tillgänglig i anpassad form (se avsnitt 7.5).

Bibliotekets personal kan också i andra fall, till exempel via Studieverkstan, vara en resurs kopplad till riktat pedagogiskt stöd och tillgänglig undervisning.

Högskolebiblioteket ansvarar även för nedladdning av kurslitteratur som får användas i samband med salstentamen.

7.4.3 Avdelningen för service, IT och säkerhet (SITS)

SITS ansvarar för att tillgodose de specifika behov som kan uppstå för en student med funktionsnedsättning i Högskolans datasalar eller resursrum, vid kopiering m.m. Åtgärder som relaterar till riktat pedagogiskt stöd och tillgänglig undervisning initieras av samordnaren.

7.4.4 Tentamensadministrationen

Tentamensadministrationen, som är en funktion inom avdelningen för utbildnings- och studentstöd, har det samordnande uppdraget att hantera anpassning av salstentamen. Vilka anpassningar som ska göras anges i beslutade eller rekommenderade stödåtgärder.

7.5 Studenten

Studenten är ansvarig för sina studier, och ska när så är påkallat även delta i samråd, uppföljning och/eller utvärdering av det riktade pedagogiska stödet. Kunskapsmålen gäller lika för alla studenter. Ett riktat pedagogiskt stöd beviljas alltid i relation till kursplan och de lärandemål som kursen har.

Studenten med funktionsnedsättning är sin egen informationsbärare och ansvarar för att:

- ansöka om ett riktat pedagogiskt stöd, och i ansökan bifoga ett intyg som styrker en varaktig funktionsnedsättning, om denne önskar stödåtgärder och/eller övrigt stöd,
- i så god tid som möjligt informera de lärare som ansvarar för undervisning och examination (främst kursansvarig lärare och examinator) om beslutade och rekommenderade stödåtgärder,
- vid skriftlig salstentamen anmäla behov av riktat stöd senast tio dagar innan examinationen via länk i Studentportalen,
- i så god tid som möjligt kontrollera att kurslitteraturen finns tillgänglig i talbok eller annan anpassad form och vid behov

beställa anpassning (oftast nyinläsning) av ansvarig personal vid högskolebiblioteket,

- informera samordnaren om förändringar i studiesituationen (till exempel byte av utbildningsprogram), och
- ansöka om eventuella tillägg eller ändringar i sitt beslut samt förnya ansökan vid utgången beslut.

8 Finansiering och redovisning

Det riktade pedagogiska stödet till studenter med funktionsnedsättning finansieras genom högskolegemensamma medel som reserveras i Högskolans budget.

8.1 Nationell samordnare och extra anslagsmedel

Högskolan ska årligen redovisa kostnader samt statistiska uppgifter om antalet studenter som erhållit stöd till en nationell samordnare som finns vid Stockholms universitet. Om den årliga kostnaden överstiger 0,3 % av Högskolans anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå finns möjlighet att ansöka om extra anslagsmedel via den nationella samordnaren. Kostnader för utrustning, investeringar eller åtgärder som relateras till Högskolans generella tillgänglighet omfattas dock inte.

8.2 Särskilt utbildningsstöd

Högskolan kan även söka "särskilt utbildningsstöd" från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Särskilt utbildningsstöd är ett bidrag för att kunna anställa stödpersoner till studenter som är i behov av stöd för att kunna genomföra sina studier. Bidraget gäller för stödpersoner till studenter med rörelsehinder eller med psykiska eller neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar. Ansökan om bidrag för kostnader för särskilt utbildningsstöd görs retroaktivt en gång per år. Den ekonomiska redovisningen som bifogas ansökan ska granskas av auktoriserad revisor.

9 Dokumentet gäller från

Dokumentet gäller från 2024-08-01 och ersätter "Anvisningar för särskilt pedagogiskt stöd vid funktionsnedsättning" (dnr HS 2018/739).